

Interpretace - dvojí cíl

Když filosof čte text jiného filosofa, stojí před dvojitým úkolem (tj. je postaven před dvojitým úkolem, ať už chce nebo nechce, ať to je jeho záměr nebo není): na jedné straně musí pochopit to, co ten druhý myslitel říká (vyslovuje, píše, formuluje), tj. musí se pokusit porozumět jemu; ale toho vlastně nikdy nemůže vsutku dosáhnout, pokud se nepokusí porozumět tomu, k čemu se ten druhý myslitel filosoficky vztahoval, čím se on sám cítil být osloven a co chtěl svými filosofickými výkony nějak uchopit, dát tomu průchod i do svého vlastního přemýšlení. Když to vyjádříme poněkud zjednodušeně (a tedy nutně s nějakým vážným omezením, které by – ostatně jako vždy – vyžadovalo se aspoň dočasně a jakoby doprovodně upřesněním takových omezení zabývat a aspoň poněkud je upřesnit), můžeme říci, že nelze náležitě vyložit myšlenku jiného myslitele, aniž bychom v tom, jak ji vyložíme, nějak (výrazněji nebo méně výrazně) vyslovili také svůj soud, zda to je myšlenka platná a v jakém směru i do jaké míry. Zkrátka: bez soudu nad myšlenkou druhého myslitele nelze tuto myšlenku náležitě interpretovat. A to zase hned dál znamená, že jsou nutně možné několikery výklady takové myšlenky, tj. že vposledu žádnou myšlenku nám nelze formulovat tak, aby na ní neulpělo něco z našeho myšlení, z našich myšlenkových, filosofických „pozic“. Jinak by nebylo možno od sebe odlišit výklad od pouhé recitace (i když ovšem i v každé recitaci lůze odhalit něco z výkladu).

(Písek, 080118-3.)